

ВІД ЕКСПЕРИМЕНТІВ – ДО ТВОРЧИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Десять років діяльності Відділення педагогіки і психології професійно-технічної освіти АПН України увінчані значною дослідно-експериментальною роботою, що здійснювалася на експериментальних педагогічних майданчиках, організованих на базі провідних професійно-технічних навчальних закладів України. Першими експериментальними навчальними закладами стали Центр ПТО №1 м. Івано-Франківська, ВПУ №4 м. Вінниця, Міжрегіональний центр професійної підготовки та перепідготовки звільнених у запас військовослужбовців м. Кривий Ріг, Балинське вище професійне училище Хмельницької області та інші.

Творчим доробком педагогічного колективу Балинського ВПУ протягом 1997-2003 рр. під науковим керівництвом членів Відділення і особисто академіком-секретарем Н.Г. Ничкало стало оновлення змісту ступеневої професійної освіти сільськогосподарського профілю, вдосконалення навчальних програм із загальноосвітніх і спеціальних предметів, з урахуванням специфіки підготовки учнів в системі „ВПУ – коледж – аграрна академія”, розробка інноваційних інтегрованих курсів, методики діагностування учнів з питань якості знань і поетапного оволодіння ними професією, вимоги до виконання дипломних робіт. У ході експерименту створено значну кількість навчальних посібників, підручників, методичних рекомендацій.

Під час виїзного засідання Відділення на базі Балинського вищого професійного училища у жовтні 1998 року було високо оцінено проміжні результати експериментальної роботи педагогічного колективу цього закладу, спрямовану на забезпечення наступності змісту професійної підготовки фахівців сільськогосподарського профілю у професійно-технічних і вищих навчальних закладах. Досвід організації навчально-

виховного процесу у Балинському вищому професійному училищі було заслухано і схвалено на засіданні Президії АПН України 26.03.1998 року. Нині творчий колектив Балинського вищого професійного училища продовжує експериментувати в напрямі розробки комплексу навчально-методичного забезпечення реалізації державних стандартів з професій сільськогосподарського профілю, впровадження інноваційних технологій професійного навчання кваліфікованих робітників для сільського господарства.

Цінний досвід професійної підготовки фахівців для різних галузей виробництва отримано за результатами експериментальної роботи у Міжрегіональному центрі професійної підготовки та перепідготовки звільнених у запас військовослужбовців (м. Кривий Ріг Дніпропетровської області) під керівництвом доктора педагогічних наук, професора, академіка-секретаря Відділення педагогіки і психології професійно-технічної освіти АПН України Н.Г. Ничкало. В рамках експерименту було розроблено концепцію багатоступеневої освіти фахівців галузі легкої промисловості; теоретично обґрунтовано, обґрунтовано та експериментально перевірено модель підготовки фахівців із інтегрованих професій; створено та експериментально перевірено наскрізні навчальні плани підготовки кваліфікованих робітників, молодших спеціалістів (бакалаврів) та спеціалістів цього профілю; розроблено комплекс науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу в умовах багатоступеневого навчання, який включає в себе методичні рекомендації, навчальні посібники, авторські підручники з предметів загальноосвітнього та професійно-технічного циклу; теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено модель виховної діяльності закладу багатоступеневої освіти з метою соціальної адаптації молодих спеціалістів.

На засадах експериментування здійснюється підготовка фахівців торговельно-кулінарного профілю у Вищому комерційному училищі КНТЕУ м. Києва.

У 2001 році на базі цього навчального закладу було розпочато унікальний за своїм змістом експеримент з теми „Впровадження модульних технологій виробничого навчання в системі ступеневої підготовки” з напрямку 5.050301 „Товарознавство і комерційна діяльність” (науковий консультант: член-кореспондент АПН України В.О. Радкевич).

За роки діяльності експериментального педагогічного майданчика на базі Вищого комерційного училища КНТЕУ розроблено і видано: підручник „Кулінарія”, в якому уніфіковано навчальний матеріал трьох предметів – організація виробництва, кулінарії, товарознавство харчових продуктів (автори: Старовойт Л.Я., Косовенко М.С., Смирнова Ж.М. – 27 д.а.); навчальний посібник “Лабораторний практикум” з предмета „Устаткування підприємств громадського харчування” (автори: Шинкаренко О.П., Сидорчук Т.П., Дідик Л.М. під редакцією Старовойт Л.Я., видавництво „Оріяна-Нова”, 1 д.а.); навчальний посібник „Лабораторний практикум” з предмета „Технологія приготування їжі та організація виробництва” для I курсу навчання з професії кухар 3 розряду (7,7 д.а.) та для II курсу навчання з професії кухар 4 розряду (6,7 д.а.) автори Антоненко Л.І., Куба О.М., видано типографією КНТЕУ у кількості 600 екз. для внутрішнього користування тощо. У ході експерименту було розроблено рукопис підручника з виробничого навчання майбутніх фахівців з професії „Продавець продовольчих і непродовольчих товарів” на основі модульних технологій.

Особисто директором цього навчального закладу Кришемінською Лідією Дмитрівною підготовлено і видано три підручника: „Інтегрований курс підготовки продавця продовольчих товарів”, „Робота на електронних контрольно-касових апаратах різних типів”, „Етика ділових відносин у торгівлі”.

Починаючи з 1999 року під керівництвом члена-кореспондента В.А. Баженова здійснюється експериментальна перевірка моделі ступеневої підготовки фахівців з професій будівельної механізації й автосервісу на базі

Міжрегіонального центру професійно-технічної освіти автомобільного транспорту та будівельної механізації м. Києва.

Члени Відділення беруть активну участь у науковому консультуванні й творчих колективів експериментальних педагогічних майданчиків, які забезпечують розробку державних стандартів професійно-технічної освіти (ВПУ м. Ромни Сумської обл., ВПУ м. Кролевця Сумської обл., Центр ПТО №1 м. Івано-Франківська тощо), організацію професійної підготовки учнів загальноосвітніх шкіл на базі ПТНЗ (ВПУ № 14 м. Кам'янець-Подільського Хмельницької обл., Центр ПТО м. Івано-Франківська).

На засіданнях Відділення неодноразово заслуховувались звіти про проміжні результати дослідно-експериментальної роботи на базі ВПУ технологій та дизайну одягу м. Києва (директор Добровольська С.М.). Педагогами цього навчального закладу розроблено і впроваджено комплекс навчально-методичного забезпечення професійного навчання фахівців швейно-художнього профілю. Для творчої самореалізації учнів у навчальному закладі створено творче об'єднання „Український силует”.

Зростає мережа експериментальних майданчиків Відділення відкритих на базі навчальних підрозділів підприємств. Так, розпочатий у 2000 році експеримент з проблеми „Психолого-педагогічні основи модульної системи підготовки плавскладу в морських навчально-тренажерних центрах України згідно з вимогами міжнародних конвенцій” на базі Учбового центру ВАТ „Українське Дунайське пароплавство” дав позитивні результати. Зокрема, започатковано відкрите професійне навчання плавскладу на основі модульних технологій, розроблено та впроваджено кваліфікаційну характеристику рядового та командного плавскладу морської галузі згідно з вимогами міжнародних конвенцій, доведено ефективність професійного навчання з використанням ІМО – моделей курсів (STCW (95) на сучасних морських судах тощо. В рамках цього експерименту членами Відділення спільно з ВАТ „Українське Дунайське пароплавство” проводяться циклічні (1 раз на 2 роки) міжнародні науково-практичні конференції з теми

„Професійне навчання персоналу – європейський вибір”, а також щорічно видаються збірники наукових праць „Професійне навчання на виробництві”.

Приклад такої співпраці не поодинокий. Нині розгорнуто експеримент на базі Учбово-атестаційного центру Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона з проблем розробки стандартів компетентності в галузі зварювання, на базі ТОВ „Київський учбово-виробничий центр „Либідь” з проблем модульного професійного навчання персоналу для сфери послуг, на базі Центру підготовки персоналу державного підприємства „Науково-виробничий комплекс газотурбобудування „Зоря” – „Машпроект” з проблем впровадження сучасних виробничих технологій у підготовку фахівців машинобудівного профілю тощо.

Зауважимо, що ініціаторами здійснення експериментальних досліджень з актуальних проблем професійного навчання виробничого персоналу для різних галузей економіки у більшості випадків є практики, які зрозуміли, що без наукового супроводу своєї діяльності, створення інноваційного освітнього середовища неможливо досягти якісної підготовки фахівців, сформувати у них професійно важливі якості, компетенції, необхідні для даної виробничої сфери, конкуренції на ринку праці. Ми відкриті для всіх, хто має творчі ідеї, інноваційні освітні проекти, а отже до зустрічі на експериментальних майданчиках!